

**IZVJEŠTAJ O ZVANIČNOJ POSJETI
MINISTRA ODBRANE, DRAGANA KRAPOVIĆA REPUBLICI SLOVENIJI
17-19. april 2024. godine, Ljubljana**

Ministar odbrane, Dragan Krapović je, na poziv svog slovenačkog kolege, boravio u zvaničnoj posjeti Republici Sloveniji, od 17. do 19. aprila 2024. godine. Tom prilikom Krapović se sastao sa ministrom odbrane Republike Slovenije, Marjanom Šarecom i predstavnicima Odbora za odbranu u Državnom zboru. Ministar Krapović je tokom posjete Sloveniji bio gost Fakulteta društvenih nauka u Ljubljani, gdje je održao predavanje na temu evroatlantskih integracija Crne Gore, a obišao je i slovenačke kompanije iz klastera odbrambene industrije.

Ministri Šarec i Krapović su iskazali zadovoljstvo susretom i istakli da Crna Gora i Republika Slovenija njeguju veoma dobre i vrlo sadržajne odnose u oblasti odbrane, te iskazali obostranu spremnost za dalje jačanje odbrambene saradnje.

Šarec je podsjetio da je Republika Slovenija nedavno obilježila dvadeset godina punopravnog članstva u NATO i zahvalio se na prisustvu delegacije Ministarstva odbrane Crne Gore proslavi, ističući da odnosi Crne Gore i Slovenije nijesu opterećeni otvorenim pitanjima, zbog čega mogu poslužiti kao primjer odlične saradnje u regionu. Šarec je potom naglasio da Slovenija podržava evropski put zemalja Zapadnog Balkana, zbog čega će Crnoj Gori nastaviti da pruža snažnu političku i ekspertsku podršku na tom putu. Govoreći o odbrambenoj saradnji, Šarec je podsjetio na zajednički doprinos kolektivnom sistemu bezbjednosti kroz zajedničko angažovanje u Letoniji, ali i na brojne uspješno realizovane projekte i donacije, koji su omogućili modernizaciju odbrambenih kapaciteta dvije vojske.

Krapović se složio da odnosi Crne Gore i Slovenije predstavljaju primjer odlične saradnje, čemu doprinosi i kontinuitet susreta na najvišem nivou. Iskazao je zadovoljstvo najavljenom posjetom predsjednice Republike Slovenije Crnoj Gori i podsjetio na važnost nedavne posjete ministra vanjskih poslova Crne Gore Republici Sloveniji. Krapović je čestitao Republici Sloveniji jubilej obilježavanja dvadesetogodišnjice članstva u NATO i istakao značaj njene podrške evroatlanstkom putu Crne Gore, od samih početaka do danas. Podsjetio je da će Crna Gora uskoro obilježiti sedam godina od pristupanja NATO Savezu i istakao da je značaj odluke o članstvu u evroatlantskoj zajednici danas značajniji nego ikada ranije, uzimajući u obzir izmijenjene geopolitičke okolnosti i rastuće bezbjednosne prijetnje. Ministar Krapović je informisao kolegu Šareca da kredibilno članstvo u NATO ostaje jedan od spoljnopolitičkih prioriteta Crne Gore, zbog čega Crna Gora radi na realizaciji svih obaveza iz NATO agende. Prateći preporuke za povećanje izdvajanja za odbranu, kazao je da je Vlada Crne Gore ove godine projektovala 2,01% BDP-a za odbrambeno izdvajanje, od čega će 30% biti usmjereno na projekte modernizacije kapaciteta Vojske Crne Gore. Dodao je i da predstoji usklađivanje strateških dokumenata sa Strateškim konceptom, kao i sa NATO planovima za odbranu i odvracanje, ali i da

nastavljamo aktivan nacionalni doprinos sistemu kolektivne odbrane. U vezi sa tim, Krapović je istakao da Vojska Crne Gore nastavlja svoj angažman u multionacionalnim borbenim grupama u Bugarskoj i Letoniji, kao i u KFOR-u i NALT-u na Kosovu i NMI misiji u Iraku. Osim kredibilnog članstva u NATO, Krapović je istakao da je primarni prioritet 44. Vlade članstvo u Evropskoj uniji i sprovođenje svih neophodnih reformi ka tom cilju. Informisao je da je Crna Gora u potpunosti uskladila svoju politiku sa vanjskom i bezbjednosnom politikom EU i da je u posljednjem izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru prepoznata vrijednosna pripadnost Crne Gore evropskoj porodici. U vezi sa tim, kazao je da očekujemo da će Evropska unija prevedno evaluirati i ocjenjivati progres Crne Gore, te da do kraja juna tekuće godine očekujemo pozitivan IBAR, koji će otvoriti mogućnost za zatvaranje pregovaračkih poglavlja. Istakao je i značaj Plana rasta EU za Zapadni Balkan, u okviru kojeg će i Crnoj Gori biti dodijeljeni grantovi, te naglasio da su politička podrška i konkretna ekonomska pomoć EU najbolji mehanizam za progres Zapadnog Balkana na evropskom putu. Krapović je istakao da jačanje regionalne saradnje takođe predstavlja spoljnopolitički prioritet aktuelne Vlade i ukazao na značaj regionalnih platformi i inicijativa za jačanje međusobnog povjerenja. Kao odličan primjer saradnje sa Crnom Gorom istakao je slovenačko-francusku inicijativu za otvaranje Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta u Crnoj Gori. Kazao je da očekuje da će ovaj centar ojačati regionalne kapacitete sa suprotstavljanje hibridnim prijetnjama i sajber izazovima i omogućiti razmjenu iskustava i dobrih praksi iz sajber oblasti. Dodao je da je važnost ovog projekta izuzetna, imajući u vidu da je Crna Gora iskusila posljedice sajber napada na Vladinu informaciono-tehnološku infrastrukturu 2022. godine i da nam je bila neprocjenjiva podrška saveznika i partnera u saniranju štete i ponovnom uspostavljanju funkcionalne infrastrukture. Kao još jedan značajan regionalni projekat, ministar je naveo formiranje Odbrambenog koledža za Zapadni Balkan u Crnoj Gori, te istakao da i u ovom pogledu očekujemo nedvosmisleni podršku Republike Slovenije. Šarec je istakao da će Slovenija na tom polju pružiti potrebnu podršku Crnoj Gori, imajući u vidu da je Crna Gora pouzdana članica NATO i da je pokazala značajan progres na putu ka EU. U vezi sa tim, pozvao je Crnu Goru da razmotri i doprinos projektu vojne mobilnosti u okviru Stalne strukturne saradnje (PESCO) EU. Naglasio je i spremnost za nastavak saradnje u okviru regionalnih odbrambenih inicijativa BMTF, CEDC+, SEDM i ADRION. Osvrnuvši se na temu sajber bezbjednosti, Šarec je informisao Krapovića da se Slovenija svakodnevno suočava sa sajber napadima, koji su učestaliji od donošenja odluka o protjerivanju ruskog diplomate iz Republike Slovenije i pridruživanju češkoj inicijativi za kupovinu municije za Ukrajinu. Dodatno, informisao je Krapovića da je Slovenija do sada uputila Ukrajini pomoć u vidu tenkova, oklopnih vozila, gusjeničara, haubica, municije itd. Pozdravio je povećanje izdvajanja za odbrambeni budžet u Crnoj Gori i istakao da Republika Slovenija teži odbrambenom izdvajanju od 2%, iako trenutna struktura slovenačkog budžeta nije povoljna za investiciona izdvajanja. Međutim, naglasio je da je u posljednje tri godine Republika Slovenija povećala sredstva za odbrambeni sektor za 70%, te da je nedavno okončala i reviziju strateških dokumenata. Istakao je da su posvećeni modernizaciji opreme i

regrutovanju novog kadra, te informisao da, nakon prošlogodišnjih poplava, ankete pokazuju veće povjerenje građana u vojsku. Šarec je zaključio da će Slovenija nastaviti da doprinosi međunarodnom miru i bezbjednosti angažovanjem pripadnika vojske u misijama i informisao o nedavnoj odluci o angažovanju slovenačkih vojnika u operaciji EU NAVFOR Aspides u Crvenom moru, te dodao da će povećati i broj pripadnika u Multinacionalnoj borbenoj grupi u Letoniji.

Govoreći o aktuelnim bezbjednosnim izazovima, Krapović i Šarec su ukazali na značaj komplementarnog djelovanja Evropske unije i NATO u suprotstavljanju istim i jačanju otpornosti evroatlantske regije. Govoreći o situaciji u Ukrajini, složili su se da je riječ o sukobu vrijednosti i da evroatlantska zajednica mora podržati odbranu demokratskih principa. Istakli su da je cilj ovog sukoba bio podrivanje evroatlantskih temelja, ali da je članstvom Švedske i Finske u NATO evroatlantska platforma samo ojačana. Krapović je informisao slovenačkog kolegu o podršci koju je Crna Gora do sada pružila Ukrajini, kroz devet paketa pomoći. Dodao je da u narednom periodu, nakon okončanja nacionalnih procedura, očekujemo zajednički angažman pripadnika vojski Crne Gore i Republike Slovenije u EUMAM misiji, tokom koje će se realizovati obuka ukrajinskih vojnika. Ministri su razmijenili mišljenja i o trenutnoj bezbjednosnoj situaciji na Bliskom Istoku, izražavajući zabrinutost za prelivanje posljedica ovih sukoba i van teritorija Bliskog Istoka. Krapović i Šarec su se složili da, u okolnostima izmijenjene geopolitičke slike, Zapadni Balkan ne smije biti zanemaren. Govoreći o trenutnim odnosima Srbije i Kosova, naglasili su važnost kandidature bivšeg predsjednika Republike Slovenije Boruta Pahora za specijalnog izaslanika EU za dijalog Beograda i Prištine, s obzirom da se radi o političaru koji odlično poznaje prilike u regionu. Takođe su pozdravili otvaranje pregovora EU sa BiH, ističući takvu odluku kao značajan pomak na evropskom putu BiH, ali i pozitivan signal regionu Zapadnog Balkana o priznanju sprovedenih reformi i oživljavanju politike proširenja. Naglasili su da očuvanje mira u regionu sa ratnom historijom mora biti prioritet i da jedino stabilan region Zapadnog Balkana, sa evropskom perspektivom, može omogućiti ekonomski razvoj i prosperitet ovog dijela Evrope.

Krapović i Šarec su posebnu pažnju posvetili bilateralnim aktivnostima i projektima, izrazivši zadovoljstvo veoma sadržajnim Planom bilateralne saradnje za tekuću godinu, koji je potpisan tokom posjete. Takođe, iskazali su zadovoljstvo mogućnošću zajedničkih nabavki opreme, čime modernizujemo odbrambene kapacitete i jačamo interoperabilnost naših snaga. Krapović i Šarec su podsjetili i na uspješno realizovane donacije topova za potrebe Počasne garde VCG, kao i školskog aviona N-62 „Super Galeb G-4“ i helikoptera „Gazela“ za potrebe slovenačke vojske. Slijedeći uspješnu saradnju u tom segmentu, ministri su potpisali Sporazum o donaciji nesmrtonosnih ručnih protivvazdušnih sistema BANS Ministarstvu odbrane Crne Gore, čime se jačaju crnogorski kapaciteti za protivvazдушnu odbranu.

Krapović i Šarec su na kraju iskazali spremnost za jačanje saradnje u svim segmentima od obostranog značaja i istakli da se jedino solidarnošću i jedinstvenom akcijom saveznika možemo suprotstaviti nepredvidivim bezbjednosnim izazovima.

Sastanku sa ministrom Šarecom prethodio je sastanak sa predstavnicima Odbora za odbranu u Državnom zboru. Predsjednik Odbora, dr Martin Prenk upoznao je ministra Krapovića sa trenutnom strukturom Odbora, kojeg čini petnaest članova. Prenk je informisao Krapovića da su u nadležnosti Odbora sva pitanja koja se bave odbrambenim sistemom – od pitanja zaštite od prirodnih nesreća, preko mehanizama provjere efikasnosti zakona iz oblasti odbrane do kontrole sprovođenja politike odbrane.

Prenk je istakao zadovoljstvo odbrambenom saradnjom Crne Gore i Republike Slovenije, ističući da se ona od 2007. godine, kada je potpisan Sporazum o saradnji Crne Gore i Republike Slovenije u oblasti odbrane, kontinuirano unaprjeđuje. Ukazao je i na važnost potpisanog sporazuma o vojno-tehničkoj saradnji, koji omogućava modernizaciju naših vojski, kroz različite projekte nabavke opreme i naoružanja.

Ministar Krapović je iskazao zadovoljstvo zbog posjete parlamentu Republike Slovenije, naglašavajući njegov značaj u razvoju brižljive ekonomske i socijalne politike, koja je uslov uspjeha svake vlade. Međutim, istakao je da nas je rat u Ukrajini podsjetio na važnost odbrambene politike i na činjenicu da bezbjednost i odbrana nijesu nepromjenljive kategorije, već da u vrijeme rastućih bezbjednosnih izazova zahtijevaju dodatna ulaganja u odbranu, za šta je takođe potrebna podrška zakonodavne vlasti. Krapović je kazao da je rat u Ukrajini doveo oružani sukob na vrata evroatlanske zajednice, zbog čega je neophodan nastavak sinergije i snaženje evroatlantske veze, koji moraju ostati osnov integrisanog djelovanja članica Evropske unije i NATO. Informisao je članove Odbora za odbranu o podršci koju je Crna Gora do sada pružila Ukrajini i dodao da je Vlada Crne Gore nedavno usvojila deveti paket pomoći Ukrajini. Kazao je da pažljivo razmatramo sve zahtjeve ukrajinske strane i da doprinosimo odbrani Ukrajine u skladu sa svojim nacionalnim kapacitetima. Naglasio je da je u toku skupštinska procedura za angažovanje pripadnika VCG u misiji EUMAM, u kojoj je planirano zajedničko angažovanje sa slovenačkom stranom, gdje će zajedničkim snagama obučavati ukrajinske vojnike. Istakao je da Crna Gora odgovorno pristupa NATO agendi, aktivno doprinosi sistemu kolektivne odbrane i podsjetio na angažman u multinacionalnim borbenim grupama u Letoniji i Bugarskoj. Posebnu zahvalnost slovenačkoj strani je istakao zbog uspješnog zajedničkog angažovanja u Letoniji i naglasio da je u ovim geopolitičkim uslovima veoma važan zajednički doprinos jačanju istočnog krila Alijanse. Krapović je naglasio da upravo nove geopolitičke prilike i rastuće bezbjednosne prijetnje uzrokuju potrebu povećanja izdvajanja za odbranu, te informisao poslanike o ovogodišnjim projekcijama izdvajanja za odbranu u Crnoj Gori. Posebno se osvrnuo na uticaj rata u Ukrajini na region Zapadnog Balkana, naglašavajući da je Zapadni Balkan još uvijek trusno područje koje zahtijeva pažnju međunarodne zajednice i u vezi sa tim istakao značaj KFOR-a na Kosovu i EUFOR-a u Bosni i Hercegovini. Kazao je da ovaj dio Evrope mora ostati u fokusu Evropske unije i NATO, kako bi se opasnost od miješanja trećih strana svela na najmanju moguću mjeru.

Krapović je istakao da su, osim sprovođenja NATO agende, članstvo u Evropskoj uniji i jačanje dobrosusjedskih odnosa prioriteti 44. Vlade Crne Gore. Informisao je

parlamentarce o postojanju visoke podrške crnogorske javnosti članstvu u EU, napretku koji je ostvaren i očekivanju da do kraja juna tekuće godine dobijemo pozitivan IBAR.

U završnom dijelu uslijedila su poslanička pitanja, koja su se odnosila na trenutni status Regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta, uticaj Srpske pravoslavne crkve na političke tokove u Crnoj Gori, kao i na eventualne planove za upućivanje pripadnika VCG u Ukrajinu. Ministar je informisao poslanike da se formalno otvaranje Regionalnog centra očekuje uskoro, ali da Centar već u ranoj fazi funkcionisanja pokazuje benefite partnerstva Crne Gore, Republike Slovenije i Republike Francuske. Govoreći o uticaju SPC na političke tokove u Crnoj Gori, Krapović je istakao značajnu ulogu crkve u pokretanju promjena 2020. godine, ali je istakao da se danas djelovanje crkve vraća u okvire religije, inaglašavajući da se u demokratskim društvima mora poštovati princip sekularizma. Na pitanje o eventualnom upućivanju pripadnika VCG u Ukrajinu, ministar je kazao da Crna Gora podržava Ukrajinu u njenoj borbi za nezavisnost, teritorijalni integritet i demokratske vrijednosti što dokazuje upućivanjem vojne, materijalne, finansijske i humanitarne pomoći. Naglasio je da su se u ovom ratu sukobile demokratske i autokratske vrijednosti i da svakako razmatramo sve vrste podrške odbrani demokratskih vrijednosti, ali da direktna umiješanost u rat i slanje pripadnika VCG na front nije prihvatljiva opcija.

Sastanak je okončan iskazanom spremnošću za jačanje saradnje odbora za odbranu, pri čemu su predstavnici slovenačkog Državnog zbora istakli da očekuju poziv crnogorskih parlamentaraca za posjetu, u cilju razmatranja modaliteta parlamentarne saradnje.

Ministar Krapović je u Ljubljani obišao Fakultet društvenih nauka, gdje se sastao sa dekanom prof.dr. Iztokom Prezeljom i održao predavanje studentima studija za odbranu na temu evroatlantskih integracija Crne Gore. Krapović je upoznao studente sa istorijskim procesom integracija u NATO, kao i sa izazovima sa kojima se Crna Gora na tom putu suočila, ali i sa benefitima koje joj je punopravno članstvo pružilo.

Ministar Krapović je posjetio i slovenačke kompanije koje su članice klastera odbrambene industrije - C-Astral; Timtec Defense d.o.o. i Guardiaris. Tom prilikom upoznao se sa njihovim proizvodnim asortimanom, rokovima isporuke, uslovima obuke i održavanja opreme. Imajući u vidu vrlo blisku saradnju Ministarstva odbrane Republike Slovenije sa pomenutim kompanijama, ministar Krapović je iskazao pozitivne utiske o uspješnom povezivanju državnog i privatnog sektora, koje omogućava nemjerljive ekonomske benefite i globalnu promociju nacionalne privrede.

Delegaciju Ministarstva odbrane Crne Gore, koju je predvodio ministar Dragan Krapović, činili su: mr Jadranka Vojinović, sekretarka; mr Radmila Perović, v.d. direktorice za politiku odbrane; puk Mitar Klikovac, načelnik Štaba GŠ VCG; maj Želimir Pojužina, šef Kabineta; ppuk Veljko Mališić, izaslanik odbrane Crne Gore u Republici Sloveniji i Ana Radusinović, šefica Odsjeka za bilateralnu saradnju.